

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Dziecka
Marek Michalak

Warszawa, 19 grudnia 2017 roku

ZSM.422.21.2017.AC

**Pan
Mateusz Morawiecki
Prezes Rady Ministrów**

Kiedy człowiek tonie, zawsze należy podać mu rękę...¹
Irena Sendlerowa, Kawaler Orderu Uśmiechu

mając na uwadze troskę o dobro i pełną ochronę praw małoletnich cudzoziemców przybywających do naszego kraju, przekazuję na Pana ręce zalecenia Europejskiej Sieci Rzeczników Praw Dziecka (ENOC), przyjęte podczas spotkania regionalnego tej organizacji, które odbyło się 13 listopada 2017 r. w Atenach.

W rekomendacjach tych, wypracowanych przez 23 niezależne instytucje ochrony praw dziecka (m.in. rzeczników praw dziecka z Belgii, Bośni i Hercegowiny, Francji, Grecji, Gruzji, Holandii, Irlandii, Islandii, Katalonii, Litwy, Mołdawii, Norwegii, Polski, Serbii, Szkocji, Szwecji, Włoch), przy udziale Specjalnego Przedstawiciela Sekretarza Generalnego ONZ ds. przemocy wobec dzieci – Pani Marty Santos-Pais, podkreśla się, że państwa członkowskie – pamiętając o swoich zobowiązaniach wynikających z Konwencji o prawach dziecka² – powinny dostrzegać w małoletnich cudzoziemcach w pierwszej kolejności dzieci, a dopiero później obcokrajowców.

¹ Hasło roku 2018, Roku Ireny Sendlerowej ogłoszonego przez Sejm RP z inicjatywy Rzecznika Praw Dziecka

² Konwencja o prawach dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526).

Zasada ta powinna z kolei stać się nadrzędną wytyczną tak dla ustawodawcy w toku prac legislacyjnych nad zmianami w prawie migracyjno-azyłowym, jak i dla organów władzy wykonawczej we wszelkich działaniach podejmowanych przez nie wobec małoletnich cudzoziemców.

Podczas spotkania regionalnego w Atenach, członkowie Grupy roboczej ENOC ds. dzieci w drodze przeanalizowali poszczególne etapy pobytu małoletnich cudzoziemców w państwach członkowskich pod kątem działań, które należy podjąć, aby w pełni zabezpieczyć prawa dzieci na każdym z nich: od przybycia, przez wszczęcie odpowiednich postępowań administracyjnych, zapewnienie małoletnim właściwej pieczy i reprezentacji, po wydanie stosownych decyzji.

Opracowane rekomendacje, koncentrując się na kwestii zagwarantowania dzieciom możliwości integracji ze społeczeństwem przyjmującym, wzywają tym samym, m.in. do zapewnienia małoletnim cudzoziemcom przyjaznych procedur administracyjnych, kierowania do pracy z nimi odpowiednio przygotowanych pracowników i funkcjonariuszy, odstąpienia od zatrzymywania dzieci i umieszczania ich w strzeżonych ośrodkach dla cudzoziemców, dokładnego badania, czy małoletni nie są ofiarami przemocy lub innego wykorzystania, zagwarantowania im należytej pieczy, reprezentacji prawnej oraz dostępu do edukacji, świadczeń zdrowotnych i socjalnych.

Należy podkreślić, że przyjęte zalecenia są konsekwencją apelu Europejskiej Sieci Rzeczników Praw Dziecka ENOC ze stycznia 2016 r. o wdrożenie perspektywy praw dziecka w procedurach przyjmowania małoletnich cudzoziemców oraz opracowanego wówczas raportu „Zagrożenia prawa do bezpieczeństwa i praw podstawowych dzieci w drodze”. Powyższy raport, w lutym 2016 r., został przeze mnie przekazany Pani Premier Beacie Szydło³.

Rekomendacje przyjęte podczas spotkania ENOC w Atenach znajdują oparcie w indywidualnych doświadczeniach Ombudsmanów reprezentujących poszczególne państwa, którzy mieli możliwość spotkania i rozmowy z dziećmi-cudzoziemcami oraz którzy niejednokrotnie podejmowali interwencje w sprawach tych małoletnich. Tak zdobyta wiedza o istniejących zagrożeniach dla praw małoletnich cudzoziemców i doświadczenie w pracy

³ Pismo znak: ZSM.422.2.2016.JW.

z nimi pozwoliły na sformułowanie przez ENOC zaleceń, których wdrożenie pozwoliłoby – w mojej ocenie – wiele z tych zagrożeń wyeliminować, a przynajmniej istotnie ograniczyć.

Wyrażam nadzieję, że przekazane rekomendacje Europejskiej Sieci Rzeczników Praw Dziecka ENOC zostaną wykorzystane w pracach Rządu oraz w działaniach organów i służb zaangażowanych w realizację polskiej polityki migracyjnej, przyczyniając się do pełniejszego zabezpieczenia praw małoletnich cudzoziemców przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Z wyrazami szacunku
Marek Piński

Załącznik:

Zalecenia Europejskiej Sieci Rzeczników Praw Dziecka ENOC wydane w celu zabezpieczenia praw dzieci w drodze, Ateny, 2017 r.